

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 12C/17/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3812201595
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Matulák
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2015:3812201595.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza sudcom JUDr. Róbertom Matulákom v právnej veci navrhovateľa: K.. I. N., nar. X.X.XXXX, bytom T., ul. J. č. XXX/XX, proti odporcovi : K.. R. V. - M.A.B.E.S. so sídlom T., ul. Y. č. XX/X, K. XX XXX XXX, zast. R.. Milanom Sobotom, advokátom so sídlom Nitrianske Rudno, Hlavná č. 659, o neplatnosť zmluvy o pôžičke, takto

rozhodol:

Určuje, že Zmluva o pôžičke zo dňa 5.9.2008, uzatvorená medzi K.. R. V. - M.A.B.E.S., K.: XXXXXXXX, nar. XX.X.XXXX, trvale bytom T., Y. XXX/XX, ako veriteľom a K.. I. N., nar. X.X.XXXX, rodné číslo: XXXXXX/XXXX, trvale bytom T., J. XXX/XX, ako dlžníkom, je v časti dojednaní o zmluvných úrokoch a zmluvnej pokuty, neplatná.

V prevyšujúcej časti návrh zamietá.

O náhrade trov konania rozhodne súd do XX dní po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

odôvodnenie:

W. návrhom podaným na tunajší súd dňa XX.X. XXXX sa domáhal určenia neplatnosti zmluvy o pôžičke uzavretej dňa X.X. XXXX, na základe ktorej mu odporca poskytol pôžičku X.XXX.XXX Sk do XX.XX.XXXX s úrokom XX % ročne, t.j. XX.XXX Sk mesačne. D. bol splatný k XX. dňu v mesiaci a v prípade, že nebude úrok takto zaplatený na účte veriteľa, stáva sa splatná celá pôžička okamžite, ktoré dojednanie považuje za prednostne neplatné, keďže úrok bol povinný platiť vopred. T. úrok vo výške XX.XXX Sk bol splatný pred podpísaním zmluvy. C. percentuálna miera nákladov (ďalej len „C.“) bola v zmluve dohodnutá na XX %. S. prostriedky boli vyplatené pri podpísaní zmluvy a boli zabezpečené záložným právom k nehnuteľnostiam v k. ú. T., zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, pozemok parc. č. XXXX vo výmere XXXX m², ktorého vlastníkom v celosti je záložca, spoločnosť M. s.r.o., so sídlom v W. - F. a na ktorú nehnuteľnosť je zapísané záložné právo v prospech Ľudovej banky a.s. so sídlom v Bratislave. Ako dôvod neplatnosti zmluvy navrhovateľ uviedol, že nemal možnosť po podpise a pred prevzatím peňazí dostatočne sa oboznámiť s obsahom zmluvy, ani s realnosťou jej plnenia. Nemal možnosť vplývať na podmienky v nej uvedené. Zmluvné strany sa stretli k podpisu zmluvy o pôžičke priamo v kancelárii u notára, kde bola zmluva pripravená k podpisu. Navrhovateľ podpísal zmluvu ako súkromná osoba a odporca ako podnikateľ v rozsahu svojej podnikateľskej činnosti. V zmluve nie je určené platným spôsobom, ako sa má platiť úrok, ktorý bol určený odporcom tak, že úrok, resp. jeho alikvotná časť sa mala platiť k 20. dňu v mesiaci, pričom k splateniu istiny malo dôjsť po uplynutí doby, na ktorú odporca poskytol finančné prostriedky navrhovateľovi jednorazovo v plnej výške. V zmluve bolo uvedené, že pri omeškaní s platením úroku k 20. dňu v mesiaci sa stáva celý dlh jednorazovo splatný a druhý deň je dlžník v omeškaní so splatením celého dlhu. Uvedená podmienka bola v zmluve uvedená napriek tomu, že dlžník bol zaviazaný platiť úrok mesiac vopred. Teda pri nezaplatení mesačného úroku mesiac vopred bolo prípadné omeškanie s touto platbou viazané zmluvou

na zosplatnenie celej pôžičky jednorazovo a okamžite. Nie je teda platne ustanovené, kedy nastáva právo veriteľa uplatniť sankciu za omeškanie a neplatné je ustanovenie o okamžitom zosplatnení celej istiny pôžičky. Rozporné je ustanovenie o platení úrokov počas trvania zmluvy o pôžičke a následné jednorazové splatenie istiny, ktoré zakladá nevyrovnané rozdelenie práv a povinností a tým fakticky núti dlžníka, aby v priebehu trvania pôžičky držal finančné prostriedky u seba, aby bol následne schopný vrátiť istinu. V zmluve je teda ustanovenie, ktoré vykazuje znaky úžery v skrytej forme. Zmluva je absolútne neplatná, pretože obchádza svojimi ustanoveniami zákon a sľubuje jednej strane plnenie zákonom nedovolené. Obsahuje dojednania, ktoré svojím dopadom na jednu zo zmluvných strán svojím dôsledkom spôsobujú, že zmluva požaduje pre veriteľa plnenie, ktorého hodnota je k hodnote vzájomného plnenia v hrubom nepomere. Reálny ročný úrok, ktorým je dlžník fakticky zaťažený, je 30 % ročne v prípade, ak nechce čeliť platobnej neschopnosti v čase, kedy je podľa zmluvy povinný vrátiť istinu dlžnej sumy. Okamžité a jednorazové splatenie celého dlhu aj pri minimálnom omeškaní zakladá dôvod sa domnievať, že zmluva o pôžičke nebola spísaná s úmyslom tak, ako je uvedený v zmluve. Účelom zmluvy mohlo byť získanie vplyvu prostredníctvom pôžičky a nárok na majetkové práva značne prevyšujúce hodnotu poskytnutého plnenia zo strany odporcu. Dojednanie o zmluvnej pokute vo výške 2 % mesačne z nesplatennej sumy zakladá nevyvážený vzťah medzi právami a povinnosťami, pričom zmluvná pokuta mala byť splatná v prvom rade a až následne istina. Údaj o RPMN 24 % sa nezakladá na pravde, pretože ide o ročnú úrokovú mieru a nie o ročnú percentuálnu mieru nákladov. Do hodnoty RPMN nebol zahrnutý poplatok 21.200 Sk. Výška úroku 15 % s ohľadom na dobu pôžičky, výšku pôžičky a skutočnosť, že je táto zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti, je neprímerane vysoká a odporuje dobrým mravom. Všetky rozhodujúce dojednania uvedené v zmluve sú postihnuté vadou tak, že spôsobujú, že celá zmluva o pôžičke, a nie len niektorá jej časť, je v rozpore so zákonom z dôvodu, že svojím obsahom a účelom obchádza zákon, je nezákonná a prieči sa dobrým mravom. Predmetná zmluva je podľa § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná v celom rozsahu, je v rozpore so spotrebiteľským právom a navyše sa s obsahom zmluvy pred jej podpisom nemal možnosť dostatočne sa oboznámiť. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení spočíva v tom, že sa nachádza v stave právnej a faktickej neistoty, pretože veriteľ koná v smere vymôcť dlh, konkrétne aj voči ručiteľovi po tom, čo vyhlásil celý dlh za splatný.

Z výpisu zo živnostenského registra odporcu mal súd zistené, že v čase uzatvorenia zmluvy o pôžičke zo dňa 5.9. 2008 podnikal pod obchodným menom K.. R. V. - M.A.B.E.S. s miestom podnikania T., Y. č. XX/X. Okrem iného podnikal aj v oblasti poskytovania pôžičiek nebankovým spôsobom. V písomnom vyjadrení k návrhu uviedol, že zmluva o pôžičke obsahuje všetky náležitosti právneho úkonu pôžičky, je dostatočne určená, zrozumiteľná, neodporuje zákonu, dobrým mravom, nebola uzavretá omylom, ani v tiesni, resp. za nápadne nevýhodných podmienok. Navrhovateľ mal dostatok času oboznámiť sa s obsahom zmluvy, navyše už predtým uzavrel s odporcom inú zmluvu o pôžičke, pričom obsah týchto zmlúv je takmer totožný. Dohodnutý úrok ako aj zmluvná pokuta sú v nižších sadzbách ako v obdobných prípadoch. Keďže navrhovateľ svoj záväzok nesplnil ani po uplynutí splatnosti pôžičky vyzval ho odporca k plneniu výzvou zo dňa 16.1. 2012 a následne podal návrh na začatie exekučného konania na základe exekučného titulu a exekúcia sa vedie u súdneho exekútora Mgr. Júliusa Rosinu pod č. Ex 956/2011.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, listinnými dôkazmi - zmluvou o pôžičke z 5.9. 2008, zmluvou o pôžičke zo dňa 8.7.2008, Zmluvami o pôžičke z 12.8.2008, výdavkovým a príjmovým pokladničným dokladom z 5.9. 2008, výpisom zo živnostenského registra na odporcu, písomným vyjadrením odporcu z 25.5. 2012, Zmluvou o zriadení záložného práva na nehnuteľnosti z 5.9. 2008, výzvou na splnenie dlhu z 16.1. 2012, písomným vyjadrením navrhovateľa z 3.7. 2012, 4.7. 2012, 11.7. 2012, 19.7. 2012, 25.7. 2012, 19.10. 2012, 25.3. 2015, správou zo skontrolovania, ftc. podstatných častí spisov Okresného súdu Prievidza sp. zn. 15C/18/2012 a 10C/17/2012 (č. l. 217 - 340), ftc. daňových priznaní navrhovateľa za rok 2003 až 2007, odborným vyjadrením č. 280/2011, výdavkovým pokladničným dokladom z 5.9. 2008, príjmovým pokladničným dokladom z 5.9. 2008, zmluvami o pôžičke uzavretými medzi odporcom ako veriteľom a dlžníkmi C. L., Jozef S., C. Y., E. U., Y. N., H. T., výpisom z pôžičkovej karty B. ku dňu XX.X. XXXX (č. l. XXX) oznámením S. a.s. F., dokladmi o vklade peňažných prostriedkov na účet odporcu - splácanie úrokov, výsluchom svedkov K.. K. Z., K.. M. Y., R. V., Y. V. a H. V., L. zo skontrolovania, obsahom spisov Okresného súdu Prievidza sp. zn. 16Er/1508/2011, 16Er/873/2012 a 9Er/875/2012 a ďalšími dôkazmi, tvoriacimi obsah spisu, na základe čoho zistil tento skutkový stav veci:

Z písomnej Zmluvy o pôžičke zo dňa 5.9. 2008 uzavretej medzi navrhovateľom ako veriteľom a odporcom ako dlžníkom a ručiteľom, spoločnosťou TECHNOL s.r.o. so sídlom Nedožery-Brezany mal súd zistené, že odporca (veriteľ) poskytol navrhovateľovi (dlžník) peňažnú pôžičku vo výške 4.000.000 Sk na obdobie od 5.9. 2008 do 31.12.2011 s úrokom 15 % ročne. Účastníci sa v zmluve dohodli, že úrok vo výške 50.000 Sk je splatný vždy k 20. dňu kalendárneho mesiaca, s tým, že v prípade nezaplatenia úroku na účet veriteľa, je splatná celá pôžička okamžite. Prvý úrok (aliquotná časť) vo výške 25.000 Sk je splatný pred podpísaním zmluvy o pôžičke. Finančné prostriedky boli podľa zmluvy vyplatené pri podpísaní zmluvy. RPMN bola dohodnutá na 15 %. Účastníci sa takisto dohodli, že finančné prostriedky budú zabezpečené záložným právom k nehnuteľnostiam v k.ú. T., zapísané v LV č. XXXX, pozemok parcela registra „C“ č. XXXX o výmere XXXX m², zastavané plochy a nádvoría, ktorých vlastníkom je záložca, spoločnosť M. s.r.o. so sídlom W.-F.. W. ako dlžník sa v zmluve takisto zaviazal platiť úrok 50.000 Sk mesačne s tým, že úrok je splatný mesačne dopredu, s tým, že ak nebude úrok takto zaplatený, stáva sa splatná celá nesplatená suma pôžičky. Pre prípad omeškania si zmluvné strany dohodli zmluvnú pokutu vo výške 2 % z nesplatennej sumy za každý, aj začatý mesiac omeškania. Navrhovateľ sa v zmluve takisto zaviazal zaplatiť aj poplatok za poskytnutie pôžičky vo výške 19.163 Sk. V časti V. zmluvy „Ručiteľské vyhlásenie“ sa nachádza vyhlásenie spoločnosti TECHNOL s.r.o., podľa ktorého táto spoločnosť ako ručiteľ vyhlásila veriteľovi, že v prípade ak dlžník nespláti dlh opísaný v zmluve o pôžičke, zaväzuje sa uhradiť dlh za dlžníka. Veriteľ sa s ručiteľom dohodli, že v prípade, ak bude dlžník v omeškaní a veriteľ vyzve ručiteľa na plnenie za dlžníka, ručiteľ dlh splní. Ručiteľ sa zaviazal plniť dlh, ktorý vznikol a je opísaný v zmluve o pôžičke. V závere zmluvy sa nachádza vyhlásenie, že tento právny úkon uzavreli účastníci na základe slobodného rozhodnutia, právny úkon nebol urobený v tiesni, za nápadne nevýhodných podmienok. Zmluva bola účastníkmi prečítaná, úplne a správne schválená a na znak súhlasu vlastnoručne podpísaná. Navrhovateľ bol v zmluve označený ako Ing. I. N., nar. X.X.XXXX, ďalej svojím rodným číslom a trvalým bydliskom.

Dňa 5.9. 2008 uzatvoril odporca, ako záložný veriteľ, so spoločnosťou TECHNOL s.r.o. so sídlom Nedožery-Brezany, ako záložcom, Zmluvu o zriadení záložného práva na nehnuteľnosti, ktorej účelom bolo zabezpečenie riadneho a včasného uspokojenia pohľadávky záložného veriteľa voči záložcovi, vyplývajúce zo Zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 5.9. 2008 medzi účastníkmi a spoločnosťou TECHNOL s.r.o. so sídlom Nedožery-Brezany ako ručiteľom a záložcom do výšky 4.000.000 Sk s príslušenstvom ako aj zabezpečenie všetkých budúcich pohľadávok záložného veriteľa voči záložcovi. Predmetom záložného práva podľa záložnej zmluvy sú nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. T..

Z výdavkového pokladničného dokladu zo dňa 5.9. 2008 mal súd zistené, že odporca vyplatil navrhovateľovi dňa 5.9. 2008 sumu 4.000.000 Sk z titulu poskytnutej pôžičky, ktorý doklad podpísal navrhovateľ ako príjemca a odporca ako osoba vyhotoviteľa.

Z príjmového pokladničného dokladu zo dňa 5.9. 2008 mal súd zistené, že v uvedený deň uhradil navrhovateľ odporcovi ako príjemcovi sumu 25.000 Sk ako úroky z pôžičky.

Zo zhodných vyjadrení účastníkov na pojednávaniach pred súdom, ale i z výpisu z účtu (č. I. 292 - 298 spisu) mal súd zistené, že navrhovateľ si spočiatku svoje zmluvné povinnosti voči odporcovi plnil a úroky zo zmluvy o pôžičke zo dňa 5.9. 2008 až do februára 2009 riadne platil.

Listom zo dňa 16.1. 2012 vyzval odporca prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhovateľa na okamžité splnenie dlhu - pôžičky v sume 132.775,67 eur (4 mil. Sk) s príslušenstvom, s tým, že ak navrhovateľ záväzok zo zmluvy o pôžičke nesplní, pristúpi odporca k jeho vymáhaniu, pričom splnenie dlhu bude vymáhať aj od ručiteľa.

Navrhovateľ v priebehu konania zotrval na tvrdených dôvodoch neplatnosti zmluvy o pôžičke. Uviedol, že s odporcom a jeho otcom mal dobré vzťahy a poznal sa s nimi asi od roku 2004. S odporcom mal aj podnikateľské obchodné vzťahy. V roku 2008 potreboval peniaze na vrátenie jeho súkromnej pôžičky, ktorú mal už spreď ôsmich rokov a príjem z jeho podnikateľských aktivít mal približne len 9.900 Sk mesačne. Požičiaval si peniaze od svojich obchodných spoločností, ktoré peniaze musel vrátiť. V tejto súvislosti v konaní sp. zn. 15C/18/2012 vysvetlil, že mu vznikol účtovný rozdiel medzi stavom v pokladni a reálnym stavom v obchodných spoločnostiach Technol development s.r.o. a TECHNOL s.r.o, pričom tento rozdiel bola vlastne jeho osobná spotreba, platil si rôzne svoje osobné veci z

prostriedkov vytvorených podnikaním týchto spoločností. Keď prevádzal obchodný podiel v roku 2004 na Ing. Y., zaviazal sa tento rozdiel vrátiť, pričom týmto spoločníkom spoločnosti TECHNOL s.r.o. došlo k naučtovaniu pôžičky na jeho osobu vo výške 14.000.000 Sk. Sumu 4.000.000 Sk z pôžičky od odporcu použil na splatenie úrokov z predchádzajúcej pôžičky z roku 2004, ktorú mal od zahraničného obchodného partnera, súkromnej osoby, od ktorej si požičal 4.000.000 Sk za 36 %-ný ročný úrok.

V priebehu celého konania navrhovateľ trval na tom, že v zmluvnom vzťahu s odporcom pri uzatvorení zmluvy o pôžičke vystupoval ako spotrebiteľ, pričom viaceré dojednania v zmluve sú v rozpore so spotrebiteľským právom, odporca ako veriteľ konal v rozpore s dobrými mravmi a zmluva ako celok je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Pred uzatvorením zmluvy zo dňa 5.9. 2008 bol v kontakte s odporcom, resp. s jeho otcom, nikdy však k nejakému rokovaniu o pôžičke nedošlo. K skutočnej realizácii pôžičky došlo až v kancelárii u notárky JUDr. Výskokovej, u ktorej sa už nachádzala pripravená zmluva o pôžičke a záložná zmluva, do zmlúv boli doplňované len jeho osobné údaje a následne mu bola vyplatená hotovosť. V čase uzatvorenia zmluvy odporcovi dôveroval a nepredpokladal, že by tento mohol zneužiť situáciu. Zmluvu mal možnosť si prečítať, avšak na nejaké rokovanie nebol priestor. Odporca doniesol peniaze v sáčku a nechal ho tam s notárom Mgr. Výskokom a zo stretnutia odišiel. Fyzicky ho nenútil nikto zmluvu podpísať. Až s odstupom času si začal uvedomovať, k čomu všetkému sa v zmluve odporcovi zaviazal.

Na pojednávaní pred súdom navrhovateľ uviedol, že prvú pôžičku mal od odporcu v sume 4.000.000 Sk dňa 28.5.2008, táto bola vrátená, dňa 8.7.2008 mu bola poskytnutá ďalšia pôžička, dňa 28.7.2008 ďalšia pôžička a 12.8.2008 ďalšie dve pôžičky, jedna na 5.000.000 Sk a druhá na 7.000.000 Sk a dňa 5.9.2008 na sumu 4.000.000 Sk. Predchádzajúce pôžičky boli splácané tým spôsobom, že mu bola poskytnutá ďalšia, vyššia pôžička. Aj pri pôžičke z 12.8.2008 na sumu 5.000.000 Sk postup bol taký, že predtým poskytnutú pôžičku 4.000.000 Sk vlastne vyplatil touto pôžičkou a reálne preto dostal len sumu 1.000.000 Sk. Nikdy tieto pôžičky neučtoval v účtovníctve, ani priamo z týchto peňazí nehradil dlhy voči bankám.

Vo viacerých písomných podaniach poukazoval navrhovateľ na ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách uvedených v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, na ustanovenia zákonov o spotrebiteľských úveroch a na zákonom upravenú ochranu spotrebiteľa, pretože je nepochybné, že on ako dlžník nekonal v rámci svojej podnikateľskej činnosti, naopak odporca konal ako podnikateľ. On ako dlžník a spotrebiteľ nemohol ovplyvniť obsah zmlúv pred ich podpísom a na právny vzťah je potrebné aplikovať zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Zdôraznil existenciu naliehavého právneho záujmu z dôvodu existujúcich a preukázaných neprijateľných podmienok v zmluve, na ktoré musí súd ex offio prihliadať a zaoberať sa nimi. Podrobne rozobral a zdôvodnil neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré sú obsiahnuté v danej zmluve, a to stanovenie zmluvných úrokov, ich splatnosť, výšku úroku. Jednorazové zosplatenie pôžičky a nárok na vznik zmluvnej pokuty spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, preto sú tieto dojednania neplatné. Vyslovil právny záver, že ak zákonu alebo dobrým mravom odporuje zmluva v časti odplaty (úrokov), je nutné tento dôvod neplatnosti vzťahovať na celú zmluvu a neplatnou je v tomto prípade zmluva o úvere ako celok. Všetky tri pôžičky treba posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Od odporcu mal vedomosť, že má voľné peniaze a že tieto mu vie požičať za zníženú úrokovú sadzbu 15 % ročne, z dôvodu ktorého jeho ponuku prijal. Zmluva pred jej uzatvorením bola na notárskom úrade už nachystaná. S touto sa pred jej podpísaním len zbežne oboznámil. Do mesiaca február 2009 si svoje povinnosti zo zmluvy plnil, úroky splácal. Od tohto obdobia však nebol už schopný odporcovi na čas zaplatiť úrok a nemal ani peniaze na splatenie pôžičky. Tvrdil tiež, že medzi ním a odporcom bola dohoda, že vymôže dlhy voči svojim dlžníkom, že odporca počká, nestalo sa však tak a odporca začal svoju pohľadávku voči nemu vymáhať exekučne. Zmluvy o pôžičke po právnej stránke v čase ich uzatvorenia nevedel po právnej stránke vyhodnotiť. Odporca neskúmal jeho možnosť pôžičku splácať. Pri podpise zmluvy bol toho názoru, že bude schopný splácať odporcovi zo začiatku aspoň úroky a neskôr mu bude schopný zaplatiť aj istinu pôžičky, pretože v tom čase sa od svojich dlžníkov snažil vymôcť pohľadávky v sume asi 40 miliónov Sk.

Odporca v priebehu konania zotrval na stanovisku, že zmluva je platná. V čase pôžičky vôbec nebolo zrejmé, že navrhovateľ vystupoval ako spotrebiteľ, z okolností uzatvorenia zmluvy, účelu použitia vyplýva, že prostriedky mali byť použité a aj boli na podnikateľské účely. S navrhovateľom osobitne vyjednával jednotlivé zmluvné podmienky, osobitne zmluvné pokuty, pretože išlo o vyššie sumy ako v iných prípadoch, pri osobných rokovaniach riešili spôsob ručenia, a to nehnuteľnosťou. Návrh zmluvného

úroku bol navrhovateľom akceptovaný, sám navrhovateľ navrhol splatnosť mesačného úroku vopred, pretože má príjem mesačne vyše 800.000 Sk a má z čoho úrok splácať. Ako veriteľ si zisťoval jeho finančnú a majetkovú situáciu a zistil, že navrhovateľ mal z podnikania ako fyzická osoba príjem, vlastnil niekoľko nehnuteľností, obchodné podiely v spoločnosti TECHNOL s.r.o. a Technol development s.r.o. Takto individuálne bola dohodnutá aj doba pôžičky, zmluvná pokuta 2 % mesačne, pričom vtedy mal prax dojednávať zmluvnú pokutu denne od 0,25 % až 1 %. Na preukázanie svojej solventnosti mu navrhovateľ odovzdal znalecké posudky na nehnuteľnosti, ktoré boli podkladom pre zriadenie záložných práv. Zo všetkých poskytnutých pôžičiek sú splatené všetky okrem troch, ktoré sú predmetom súdnych konaní. Navrhovateľ tvrdil, že peniaze potrebuje na podnikateľské účely. Aj splácaním úrokov navrhovateľ dával najavo, že zmluvu považuje vo všetkých dojednaniach za platnú.

Odporca takisto na pojednávaní pred súdom uviedol, že v súvislosti s uzatvorením zmluvy o pôžičke ho navrhovateľ vyhľadal sám, sám takisto prejavil záujem uzatvoriť zmluvu o pôžičke s 15 %-ným úrokom, keď predtým pôžičky s takýmto úrokom neposkytoval. Aj zmluvnú pokutu 2 % navrhol navrhovateľ, pričom on sám predtým takúto zmluvnú pokutu nenavrhol. Pred uzatvorením zmluvy mu navrhovateľ predložil daňové doklady, z ktorých zistil vysoký mesačný príjem navrhovateľa, z ktorého nebolo problém dlh splácať. Odporca na pojednávaní pred súdom uviedol, že navrhovateľ v roku 2008, keď si u neho bral pôžičku, nevystupoval ako spotrebiteľ, pretože mu tvrdil, že peňažné prostriedky potrebuje pre svoju podnikateľskú činnosť, rovnako účet, na ktorý mal peniaze vkladať, by mal byť podnikateľský účet. Peniaze navrhovateľovi neposkytoval ako spotrebiteľovi, ale za účelom rozvíjania jeho podnikateľskej činnosti, opak začal navrhovateľ tvrdiť až po niekoľkých rokoch, keď podal žalobu na súd. Všetky podmienky, ktoré sú dohodnuté v predmetnej zmluve, boli rovnakým spôsobom dohodnuté vo všetkých troch pôžičkách, ktoré si od neho navrhovateľ bral, pričom dokonca v zmluve zo dňa 5.9. 2008, si navrhovateľ vyrokovoval najnižší úrok oproti predchádzajúcim zmluvám a to iba vo výške 15 % ročne, pričom za takýto nízky úrok počas svojej podnikateľskej činnosti nikomu peniaze nepožičal. Navrhovateľ podmienky, ktoré si s ním dohodol, až do začiatku roku 2009 plnil bez akýchkoľvek námietok, a všetky svoje tvrdenia a názory zmenil až potom, ako mu daňový úrad zablokoval majetok, účty a začali rozpredávať jeho majetok. On aj napriek tomu nejaký čas počkal a mal záujem s navrhovateľom riešiť jemu vzniknutý problém, no navrhovateľ namiesto toho, aby sa s ním dohodol, predmetný čas využil na prípravu rôznych žalôb, v ktorých sa stavia do pozície spotrebiteľa a jeho vykresľuje ako osobu, ktorá zneužila jeho tiešeň. Je presvedčený, že keby sa v roku 2009 nedostal do problémov, ktoré mu nespôsobil on, tak by sa na súde nikdy v ich veci nestretli, pretože všetky zmluvy, ktoré medzi sebou mali, inicioval navrhovateľ. Zmluva o pôžičke zo dňa 5.9.2008 má všetky zákonné záležitosti. Zmluva o pôžičke bola zabezpečená notárskou zápisnicou, kde splatnosť bola v decembri 2011. Navrhovateľ v období roku 2009 sa opätovne viackrát stretával s jeho zástupcami, žiadal ich, aby s vrátením peňazí počkal, utvrdzoval ich, že si svoje záväzky zo zmluvy splní, výsledok bol však taký, že následne navrhovateľ poprel všetko, na čom sa dohodli, resp. čo tvrdil a podal žalobu na súd.

Právny zástupca odporcu na pojednávaní pred súdom tvrdil, že podľa jeho názoru, keďže zmluva medzi účastníkmi bola uzavretá v roku 2008 s poukazom na vtedajšiu ekonomickú situáciu, bol dohodnutý úrok v zmluve o pôžičke v súlade s vtedajšími právnymi predpismi, nešlo o pôžičku charakteru hypotekárneho úveru, a podľa niektorých judikátov je úroková sadzba, ktorá neprevyšuje 100 % istiny v obdobných úveroch poskytovaných bankami, v súlade s dobrými mravmi. Predložil do spisu výpis z pôžičkovej karty Quatro, s tým že ide o bankový subjekt skupiny VÚB, a poukázal na to, že v roku 2014 sa poskytovali spotrebiteľom pôžičky, resp. úvery za úrok 24 % ročne. Mal za to, že navrhovateľ nepredložil také dôkazy, ktoré by preukazovali, že zmluva o pôžičke uzavretá dňa 5.9.2008 na sumu 4.000.000 Sk je neplatná. Taktiež poukázal na to, že navrhovateľ na takomto určení nemá ani naliehavý právny záujem, pretože vyhlásením reštrukturalizácie na majetok navrhovateľa došlo k prerušeniu exekúcie, ktorá bola vedená na vymáhanie tejto pôžičky a schválením reštrukturalizačného plánu došlo k zastaveniu exekučného konania. Pokiaľ ide o postavenie navrhovateľa v tomto spore, zastáva názor, že navrhovateľ nemá postavenie spotrebiteľa, poukazujúc na to, že táto otázka bola riešená v inom spore na tunajšom súde sp. zn. 15C/18/2012, kde súd dospel k názoru, že navrhovateľ nemá postavenie spotrebiteľa. Súčasne poznamenal, že pokiaľ by sa aj na navrhovateľa mali sťahovať právne predpisy upravujúce spotrebiteľské zmluvy, zmluva o pôžičke neobsahuje žiadne také ustanovenia, ktoré by spôsobovali jej neplatnosť ako celok. Zmluva bola vyhotovená notárom, následne navrhovateľ záväzok z pôžičky uznal aj v notárskej zápisnici ako exekučný titul, a tento záväzok bol zabezpečený ručiteľom a zriadením záložného práva na nehnuteľnosť záložného veriteľa. Navrhovateľ nespochybnil, že v tomto prípade došlo aj k reálnemu odovzdaniu peňazí, prevzatie požičanej sumy potvrdil tak v zmluve o pôžičke ako aj

v notárskej zápisnici a taktiež podpísaním výdavkových pokladničných dokladov. V zmluve dohodnutý úrok z pôžičky považuje za primeraný, a tento nie je v rozpore s dobrými mravmi a v súlade s úrokovými sadzbami, ktoré sa v tom čase pri obdobných pôžičkách uplatňovali. Čo sa týka dohodnutej zmluvnej pokuty, z tohto obdobia existuje množstvo judikátov primeranosti zmluvnej pokuty, ktoré sú v niektorých častiach protichodné, ale bolo bežné, že v roku 2008 bola v obdobných prípadoch považovaná zmluvná pokuta v takejto výške resp. aj vo vyššej sadzbe za primeranú. Na majetok navrhovateľa je vyhlásená reštrukturalizácia, v rámci ktorej došlo k schváleniu reštrukturalizačného plánu, a keďže správca poprel pohľadávky všetkých veriteľov, ktorí si prihlásili svoje pohľadávky, prebiehajú súdne konania o určenie pravosti pohľadávok. Konkrétne v tejto veci ohľadom tejto pôžičky, prebieha súdne konanie pred Okresným súdom Trenčín, sp. zn. 36Cbi/93/2004, pričom vo veci nebolo ešte rozhodnuté.

Z pripojených zmlúv o pôžičkách uzavretých medzi odporcom ako veriteľom a rôznymi dlžníkmi (č.l. 131 spisu a nasl.) mal súd zistené, že odporca v priebehu roku 2008 poskytoval rôzne pôžičky v rôznych výškach osobám s úrokom 0,4 % týždenne na krátku dobu napríklad dvoch týždňov, s dojednanou zmluvnou pokutou 1 % denne za každý deň omeškania. Ide o zmluvu o pôžičke uzavretú s C. L. na sumu 565.270 Sk, s R. S. na sumu 30.000 Sk, s C. Y. na sumu 371.000 Sk, s E. U. na sumu 300.000 Sk, s Y. N. na sumu 200.000 Sk.

Zo spisu Okresného súdu Prievidza pod sp. zn. 10C/17/2012, vyplýva, že navrhovateľ vedie konanie voči odporcovi o určenie neplatnosti Zmluvy o pôžičke zo dňa 12.8.2008 na sumu 7.000.000 Sk. Podľa tejto zmluvy mal navrhovateľ povinnosť vrátiť pôžičku do 31.12.2010 s úrokom 2 % mesačne, t.j. 140.000 Sk mesačne so splatnosťou vždy k 20. dňu v mesiaci. Aj v tejto zmluve bola dohodnutá okamžitá splatnosť celej pôžičky v prípade omeškania so splatením úroku. Na zabezpečenie pohľadávky veriteľa bolo zriadené záložné právo v prospech veriteľa na nehnuteľnostiach v k.ú. F., zapísané v LV č. XXXX súp. č. XXXX na parcele č. XXXX, ktorých vlastníkom bol záložca spoločnosť M. development s.r.o.. M. aj v tejto zmluve bola dohodnutá zmluvná pokuta vo výške X % mesačne z nesplatenej sumy s tým, že zmluvná pokuta bude splatná pred istinou.

Vo veci sp. zn. XXC/XX/XXXX tunajší súd vyhlásil rozsudok, ktorým určil, že A. o pôžičke zo dňa XX.XX.XXXX uzatvorená medzi K.. R. V. M.A.B.E.S., so sídlom T., ul. Y. č. XX/X, K. XX XXX XXX ako veriteľom a K.. I. N., nar. XX.XX.XXXX, r.č. XXXXXX/XXXX, trvale bytom T., J. XXX/XX ako dlžníkom a záložcom, je v celosti neplatná, pretože v konaní bolo preukázané, že dňa XX.X.XXXX nedošlo k reálnemu odovzdaniu finančných prostriedkov 5.000.000 Sk odporcom navrhovateľovi tak, ako odporca v konaní preukazoval a ako je písomne uvedené v zmluve o pôžičke. Zmluva o pôžičke uzavretá podľa § 657 Občianskeho zákonníka je reálnou zmluvou. K jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Pokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne. Konanie z dôvodu odvolania odporcu proti rozsudku doposiaľ nie je právoplatne skončené.

Zo spisu Okresného súdu Prievidza sp. zn. 16Er/1508/2011 vyplýva, že odporca ako oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie voči navrhovateľovi ako povinnému pre vymoženie istiny vo výške 132.775,67 eur, pričom exekučným titulom je notárska zápisnica č. N 337/2008 zo dňa 5.9.2008, ktorá sa týka zmluvy o pôžičke na sumu 4.000.000 Sk zo dňa 5.9.2008.

Zo spisu Okresného súdu Prievidza sp. zn. 16Er/873/2012 vyplýva, že odporca ako oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie voči navrhovateľovi ako povinnému pre vymoženie zmluvnej pokuty 2 % mesačne zo sumy 132.775,67 eur od 20.1.2009 do zaplatenia, pričom exekučným titulom je notárska zápisnica č. N 337/2008 zo dňa 5.9.2008, ktorá sa týka zmluvy o pôžičke na sumu 4.000.000 Sk zo dňa 5.9.2008.

Zo spisu Okresného súdu Prievidza sp. zn. 9Er/875/2012 vyplýva, že odporca ako oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie voči navrhovateľovi ako povinnému pre vymoženie 15 %-ného úroku ročne zo sumy 132.775,67 eur od 20.1.2009 do zaplatenia, pričom exekučným titulom je notárska zápisnica č. N 337/2008 zo dňa 5.9.2008, ktorá sa týka zmluvy o pôžičke na sumu 4.000.000 Sk zo dňa 5.9.2008. Uznesením tunajšieho súdu č. k. 9Er/875/2012-51 zo dňa 20.9. 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 3CoE/11/2014-61 zo dňa 5.2. 2014 bol povolený odklad exekúcie 9Er/875/2012, EX 7/12 až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 12C/17/2012.

Vyššie uvedené exekúcie sú ex lege zastavené podľa § 118 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii z dôvodu, že Okresný súd Trenčín uznesením sp. zn. 40R/2/2014 zo dňa 19.5. 2014 zverejneným v Obchodnom vestníku dňa 26.5. 2014, povolil reštrukturalizáciu dlžníka Ing. I. N. M., s miestom podnikania V. XXX/XX, XXX XX W.-F., K.: XX XXX XXX.

Zo všetkých zmlúv o pôžičke uzatvorených medzi navrhovateľom a odporcom, ktoré predložil odporca v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. XXC/XX/XXXX v písomnom podaní z XX.XX.XXXX vyplýva, že odporca poskytol navrhovateľovi najskôr dňa XX.X.XXXX pôžičku na sumu X.XXX.XXX Sk prevodom z účtu na účet navrhovateľa (úhrada dňa XX.X.XXXX), táto bola zabezpečená zriadením záložného práva na nehnuteľnosti a W. zápisnicou N XXX/XXXX, Nz XXXXX/XXXX, z tejto boli zaplatené úroky v sume XX.XXX Sk mesačne v dňoch XX.X.XXXX (výpis z účtu č. I. XXX spisu) a XX.X.XXXX (výpis z účtu č. I. XXX spisu), pôžička bola vrátená dňa XX.X.XXXX v hotovosti pokladni odporcu (príjmový pokladničný doklad č. I. XXX spisu); dňa X.X.XXXX pôžičku na sumu X.XXX.XXX Sk vložení finančných prostriedkov na účet navrhovateľa (výpis z účtu zo dňa X.X.XXXX č. I. XXX spisu), zabezpečená bola zriadením záložného práva na nehnuteľnosti a W. zápisnicou č. N XXX/XXXX, Nz XXXXX/XXXX (č. I. XXX spisu) zaplatené úroky z pôžičky v sume XX.XXX Sk za mesiac (výpis z účtu č. I. XXX spisu), pôžička bola vrátená XX.X.XXXX v hotovosti do pokladne odporcu (príjmový pokladničný doklad č. I. XXX spisu), kvitancia na výmaz záložného práva je z XX.X.XXXX; dňa XX.X.XXXX pôžička na sumu X.XXX.XXX Sk poskytnutá v hotovosti (výdavkový pokladničný doklad č. I. XXX spisu), zabezpečená zriadením záložného práva a W. zápisnicou č. N XXX/XXXX, Nz XXXXX/XXXX (č. I. XXX - XXX spisu), pôžička vrátená XX.X.XXXX v hotovosti do pokladne odporcu (príjmový pokladničný doklad č. I. XXX spisu); dňa XX.X.XXXX na sumu X.XXX.XXX Sk poskytnutá v hotovosti do pokladne odporcu /viď príjmový pokladničný doklad č. I. XXX spisu/, zriadená zabezpečením záložného práva na nehnuteľnosť a W. zápisnicou č. N XXX/XXXX, Nz XXXXX/XXXX, úroky zaplatené do XX.X.XXXX, pôžička nevrátená, vymáhaná v exekučnom konaní Ex XXX/XXXX; dňa XX.X.XXXX na sumu X.XXX.XXX Sk pôžička poskytnutá v hotovosti (č. I. XXX spisu), zabezpečená zriadením záložného práva a W. zápisnicou č. N 307/2008, Nz 34190/2008, zaplatené úroky do 20.2.2009, pôžička nevrátená a vymáhaná v Ex 955/2011; dňa 5.9.2008 na sumu 4.000.000 Sk, poskytnutá v hotovosti (príjmový pokladničný doklad č. I. 591 spisu) zabezpečená zriadením záložného práva a Notárskou zápisnicou č. N 337/2008 a Nz 37312/2008, úroky zaplatené do 20.2.2009, pôžička nevrátená, vymáhaná v exekúcii Ex 956/2011. Následne odporca zdokladoval platenie úrokov z jednotlivých zmlúv o pôžičke odporcom výpismi z účtu za dobu od 1.8.2008 do 20.2.2009 (č. I. 592 -598 spisu).

Svojou výpoveďou na pojednávaní pred súdom svedkyňa H. V., matka odporcu, potvrdila, že od odporcu vie, že s navrhovateľom sa stretával z dôvodu, že navrhovateľ potreboval peniaze. Nikdy nebola prítomná pri uzatváraní zmlúv, ani pri dohadovaní zmluvných podmienok účastníkmi. Keď sa starala o agendu, videla, že zmluvy uzavreté s navrhovateľom sú iné ako ostatné, a to vo výške pôžičky, úroku a zmluvnej pokuty. Na vec má taký názor, že keď p. N. mal v minulosti problémy a potreboval peniaze, pomoc mu prišla a teraz robí obštrukcie. Syn jej povedal, že peniaze požičiaval navrhovateľovi na podnikanie.

Svedok Martin Kotian, brat odporcu, na pojednávaní pred súdom potvrdil, že navrhovateľovi boli poskytnuté pôžičky v roku 2008 celkom v sume 16.000.000 Sk a tieto boli rozdelené do troch pôžičiek. Samotné zmluvy s navrhovateľom boli neštandardné v tom zmysle, že u neho bola iná výška úroku, pretože brat poskytoval pôžičky za vyššie úroky. Brat poskytoval peniaze navrhovateľovi na podnikanie, pretože istina poskytnutá podnikateľom bola vyššia vždy vyššia ako v prípade spotrebiteľa.

Svedok Ján Kotian, otec odporcu, na pojednávaní pred súdom okrem iného uviedol, že bol oslovený navrhovateľom, že potrebuje peniaze na vyporiadanie si záväzkov vo firme, povyplácať daňový úrad, banky s tým, že ak mu peniaze jeho syn požičia, tak bude prvý záložný veriteľ. Pri pôžičke navrhovateľovi odporca dal inú sadzbu zmluvnej pokuty ako pri iných zmluvách. S pôžičkami bol navrhovateľ spokojný, všetko čo navrhovateľ navrhol, odporca odsúhlasil. Viackrát bol pritom, keď sa obaja o pôžičkách dohadovali, navrhovateľ poznal podmienky pôžičiek.

Svedkyňa Ing. Iveta Chudá, zamestnaná ako účtovníčka od februára 2009 v spoločnosti TECHNOL s.r.o., v ktorej spoločnosti navrhovateľ je konateľom, na pojednávaní pred súdom uviedla, že v roku 2009 boli od navrhovateľa vrátené firme TECHNOL s.r.o. nejaké menšie sumy peňazí zaplatené na

dvakrát alebo trikrát. Nikdy ňou neboli účtované vyššie sumy, ktoré by sa týkali osobnej potreby Ing. N.. V konaní sp. zn. 15C/18/2012 uviedla, že spoločnosťou TECHNOL s.r.o. neboli po jej príchode účtované ani poskytované navrhovateľovi žiadne pôžičky. Z minulého obdobia bolo zaúčtované vrátenie pôžičky p. N. spoločnosti, boli to malé sumy. Keď prišla do spoločnosti ako účtovníčka nemala žiadnu informáciu o tom, že by navrhovateľ ako fyzická osoba dlhoval nejaké peniaze tejto spoločnosti. Nevie, či zo starých rokov tam nejaké pôžičky boli. Nikto ju neinformoval, že by do pokladne boli vložené peniaze z titulu nejakých pôžičiek. Domnieva sa, že reálny stav pokladne v roku 2009 bol zhodný s účtovným. Vo výstupe - vytlačenej pokladni z roku 2008 je položka stav pokladne k 30.6.2008, je tam naučtovaný ako výdaj - pôžička Ing. N. 14.586.000 Sk, znamenalo to, že išlo o poskytnutie pôžičky v hotovosti.

Svedok Ing. Ľubomír Mareš, spoločník spoločnosti TECHNOL s.r.o. a kamarát navrhovateľa, uviedol, že s navrhovateľom sa pozná ešte zo školy, odporcu nepoznal. O pôžičke z 5.9. 2008 nevie nič. Keď sa stal spoločníkom v spoločnosti TECHNOL s.r.o., prešiel si účtovníctvo a zistil, že sú tam nezrovnalosti medzi fyzickým a účtovným stavom. Navrhovateľ to zdôvodňoval tým, že bral peniaze z pokladne a nepodložil to účtovným dokladom. Keď nastúpil ako spoločník, už tam bol tento rozdiel, mohol tam byť rozdiel aj 10.000.000 Sk. V roku 2007 sa dohodol s navrhovateľom, že sa rozdiel v pokladni musí vyrovnáť. Účtovne to vyriešili tak, že navrhovateľ dostal od spoločnosti TECHNOL s.r.o. pôžičku, bolo to vyjadrené ako jedna pôžička 14.000.000 Sk s tým, že ju mal navrhovateľ postupne splatiť. Postupne nepravidelne dlh navrhovateľ spoločnosti vracal, aký je súčasný dlh navrhovateľa voči spoločnosti TECHNOL s.r.o., uviesť nevedel. Nevedel uviesť ani to, na aký účel navrhovateľ odčerpané peniaze zo spoločnosti použil.

Svedok JUDr. Jozef Hurtiš v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 15C/18/2012 k veci uviedol, že v čase, keď bol odporca už väzobne stíhaný, poveril ho odporca aby zistil, aký je stav vo vymáhaní jeho pôžičiek poskytnutých K.. N.. Za týmto účelom sa obaja aj stretli v W. - F.. Ing. N. ho informoval, že prijal do pracovného pomeru otca odporcu, ktorý mal vybavovať záujemcov o kúpu nehnuteľností, ktoré vlastnil ako podnikateľ a že z predaja týchto nehnuteľností sa mali postupne pôžičky splatiť. M. potom informoval aj odporcu. A. uzavreté s navrhovateľom boli mimoriadne osobitné, pretože v ostatných zmluvách ručili ručiteľia fyzické osoby, v tejto sa ručilo nehnuteľnosťami podnikateľských subjektov, rozdielna bola aj zmluvná pokuta. S K.. N. sa vážne a reálne rozprával o realizácii platieb, nikdy nebol náznak toho, že by peniaze nemal vrátiť.

Zo správy zo skontrolovania za august až október XXXX pod č. X/XXXX vykonanou T. L. s.r.o., ktorej predmetom zadania bolo overiť, či v uvedenom čase nebolo účtované o prijatom peňažnom vklade alebo pôžičke v hotovosti u subjektov: M. development s.r.o. T., M. s.r.o. F. F., K.. I. N. M. vyplýva záver, že ani u jedného subjektu nebol identifikovaný účtovný prípad, ktorý by predstavoval transakciu prijatia peňažného vkladu alebo pôžičky.

T. § XXX I. zákonníka, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

T. § 658 ods. X I. zákonníka, pri peňažnej pôžičke možno dohodnúť úroky.

T. § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 41 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Podľa § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

Podľa § 545a Občianskeho zákonníka, neprimerane vysokú zmluvnú pokutu môže súd znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti. Ak veriteľ nie je oprávnený požadovať náhradu škody spôsobenej porušením povinnosti, na ktorú sa zmluvná pokuta vzťahuje, súd prihliadne aj na výšku škody, ktorá porušením povinnosti vznikla a na to o koľko zmluvná pokuta presahuje rozsah vzniknutej škody.

Predmetom konania bolo určenie neplatnosti právneho úkonu, ktorý bol označený ako zmluva o pôžičke, uzavretá medzi účastníkmi konania, pričom navrhovateľ tvrdil, že ju uzatvoril ako fyzická osoba - nepodnikateľ a ktorej predmetom bolo poskytnutie finančných prostriedkov odporcom navrhovateľovi vo výške 4.000.000 Sk s dohodnutým zmluvným úrokom a s dohodnutými zabezpečovacími prostriedkami. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení zdôvodňoval navrhovateľ jednak tým, že sa nachádza v stave právnej neistoty, keďže z neplatnej zmluvy odporca ako veriteľ vymáha plnenie, a to istinu aj s príslušenstvom v exekučnom konaní po tom, čo plnenie zo zmluvy vyhlásil za splatné. Podľa právneho názoru súdu, naliehavý právny záujem navrhovateľa na určení neplatnosti zmluvy o pôžičke zo dňa 5.9. 2008 je daný predovšetkým vzhľadom na jej preventívny charakter. Odporca tvrdí, že z titulu tejto pôžičky mu navrhovateľ dlhuje celú istinu, časť zmluvných úrokov a domáhal sa v exekučnom konaní okrem istiny a úrokov aj vymoženía zmluvnej pokuty z celej nesplatennej pôžičky až do úplného zaplataenia. Jedným zo zabezpečovacích prostriedkov, ktorým odporca disponuje je i notárska zápisnica č. N 337/2008 a Nz 37312/2008, ktorá obsahuje uznanie dlhu navrhovateľom a zároveň i vyhlásenie o tom, že notárska zápisnica je exekučným titulom v prípade nesplnenia povinnosti z predmetnej zmluvy o pôžičke. Práve na základe tohto exekučného titulu viedol odporca tri exekučné konania (zo zákona sú všetky zastavené), vychádzajúc zo záveru o platnosti zmluvy o pôžičke, spôsobilosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu. Na majetok navrhovateľa (Ing. I. N. M.) je v súčasnosti vyhlásená reštrukturalizácia, ktoré reštrukturalizačné konanie doteraz nie je právoplatne skončené, v rámci ktorého došlo k schváleniu reštrukturalizačného plánu, a keďže správca poprel pohľadávky všetkých veriteľov, ktorí si prihlásili svoje pohľadávky, prebiehajú súdne konania o určenie pravosti pohľadávok. Za tento stav sa navrhovateľ nachádza v stave právnej neistoty, pretože v prípade vymoženía plnenia na základe neplatnej zmluvy o pôžičke by nastalo na strane odporcu bezdôvodné obohatenie. Zmeniť tento stav navrhovateľ nemôže iným spôsobom, len vyslovením neplatnosti zmluvy o pôžičke, pretože je vylúčené, aby sa domáhal svojich nárokov žalobou na plnenie. Pokiaľ súd posúdi platnosť alebo neplatnosť zmluvy o pôžičke, vytvorí sa medzi účastníkmi pevný právny základ o tom či, koľko a z akého právneho úkonu navrhovateľ odporcovi dlhuje finančné prostriedky a tým i ďalšia možnosť právnych krokov u oboch účastníkov.

Zmluva o pôžičke uzavretá podľa § 657 Občianskeho zákonníka je reálnou zmluvou. Pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, táto môže byť uzavretá aj ústne. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky, z obsahu zmluvy musí vyplývať i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu. Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou, k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi, k čomu aj v skutočnosti došlo.

Súd sa v celom rozsahu stotožnil s tvrdením navrhovateľa o neprimeranej výške v zmluve dohodnutých úrokov z poskytnutej istiny, aj keď naozaj, ako tvrdil právny zástupca odporcu, v období roku 2008 poskytovali aj banky úvery aj za vyššie úroky ako 15 % ročne, ako tomu bolo v tomto konkrétnom prípade. Podľa právneho názoru súdu však 15 %-ný ročný zmluvný úrok z istiny 4.000.000 Sk a pri dobe trvania pôžičky viac ako 39 mesiacov je neprimerane vysoký s prihliadnutím na zabezpečenie úveru zmluvnou pokutou a záložným právom k nehnuteľnosti. Z takto dohodnutého zmluvného úroku po dobu trvania pôžičky odporca získa sumu približne 1.950.000 Sk, t.j. 50.000 Sk za jeden mesiac x 39 mesiacov, čo v porovnaní s istinou predstavuje takmer polovicu pôžičky. V tomto smere je na mieste aj argumentácia navrhovateľa, že v roku 2008 sa obdobné hypotekárne úvery (v danom prípade splatenie pôžičky bolo zabezpečené záložným právom k nehnuteľnosti) bankami poskytovali za niekoľkonásobne nižší zmluvný úrok od 3 % do 5 % ročne (zdroj: internet).

Za absolútne neprijateľné považuje súd dojednanie účastníkov o splatnosti zmluvného úroku vždy k 20. dňu v mesiaci, pričom prvý úrok vo výške 25.000 Sk mal byť splatný ešte pred podpísaním zmluvy a mesačný úrok je podľa zmluvy splatný dopredu. Nezaplatenie čo i len jednej plnej výšky splátky úroku znamená splatnosť pôžičky okamžite a v nasledujúci deň je dlžník v omeškaní so splatením celého dlhu. Splácanie úroku dohodnutým spôsobom s dohodnutým následkom jeho nesplácania vykazuje znaky agresívnej praktiky.

Súd preto právne vyhodnotil celé dojednanie účastníkov v zmluve o výške, spôsobe splácania, splatnosti zmluvných úrokov za neplatné pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Takto dohodnuté podmienky nezodpovedajú uznávaným pravidlám slušnosti a dobrým mravom. Na uvedenom posúdení nemení nič ani skutočnosť, že odporca nevyvodil z nesplácania zmluvných úrokov po februári 2009 zmluvne dojednaný následok, a to okamžitú splatnosť dlhu. V tejto súvislosti súd udáva, že odporca viedol exekúciu voči navrhovateľovi aj o vymoženie zmluvného úroku 15 % mesačne zo sumy celej nesplatennej pôžičky, od 20.1.2009 až do zaplatenia, pričom zo zmluvy nevyplýva, že by odporca ako veriteľ mal právo na zmluvný úrok až do úplného zaplatenia, pretože z povahy účelu zmluvného úroku vyplýva, že tento predstavuje odplatu za požičané peňažné prostriedky po dobu poskytnutia pôžičky, t.j. v danej veci do 31.12.2011, pričom sankciou za omeškania má byť predovšetkým platne dojednaná zmluvná pokuta a prioritne úrok z omeškania. Súd vychádzajúc z definície čiastočnej neplatnosti právneho úkonu v § 41 OZ, obsahovo oddelil časť zmluvného úroku od ostatnej časti zmluvy o pôžičke a určil len čiastočnú neplatnosť zmluvy o pôžičke v časti zmluvných úrokov pôžičky, ktoré úroky mali byť prednostne splatné pred istinou.

Zmluvná pokuta v zmysle § 544 ods. 1 OZ vyžaduje jej presné určenie. Vzhľadom na dojednanie použité v zmluve, podľa ktorého si zmluvné strany dohodli zmluvnú pokutu z nesplatennej sumy, nie je určité, pri nesplatení ktorej sumy vzniká nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, t.j. či pri omeškaní so splatením zmluvného úroku, alebo istiny po 31.12.2011. Vzhľadom na výšku pôžičky je však aj dojednanie zmluvnej pokuty 24 % ročne (2 % mesačne) v spojení so spôsobom vzniku nároku na zmluvnú pokutu, jej splatnosť, neplatné pre neprimerane vysokú zmluvnú pokutu, a teda pre rozpor s dobrými mravmi. S prihliadnutím na vyššie uvedené bol súd toho názoru, že takto dohodnutú zmluvnú pokutu nebolo možné moderovať v zmysle ust. § 545a OZ. Súd vychádzajúc z definície čiastočnej neplatnosti právneho úkonu v § 41 OZ, obsahovo oddelil časť zmluvnej pokuty od zmluvy o pôžičke a určil len čiastočnú neplatnosť zmluvy o pôžičke v časti dohodnutej zmluvnej pokuty.

Pokiaľ navrhovateľ v celom priebehu konania tvrdil, že v zmluvnom vzťahu s odporcom požíva zvýšenú ochranu s poukazom na zákonné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, resp. spotrebiteľských úveroch, pretože má postavenie spotrebiteľa, súd sa s týmto názorom navrhovateľa nestotožnil. V zmysle § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Takisto v zmysle § 3 ods. 2 Zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v platnom znení v čase uzavretia zmluvy je spotrebiteľom osoba, ktorej bol poskytnutý úver na iný účel ako výkon povolania, zamestnania, podnikania. Len veľmi ťažko možno uveriť tvrdeniu navrhovateľa, že konal ako spotrebiteľ vzhľadom na to, že nie je vôbec bežné, že by spotrebiteľ si od toho istého dodávateľa zapožičal viacerými pôžičkami v priebehu troch mesiacov spolu sumu 16.000.000 Sk len na svoje súkromné potreby ako tomu bolo v tomto prípade. Skutočnosť, že pri pôžičke z 5.9. 2008 nevystupoval navrhovateľ ako fyzická osoba nepodnikateľ je zrejma už aj zo samotného tvrdenia navrhovateľa na pojednávaní pred súdom dňa 31.5. 2012, keď uviedol, že pôžičku v celej sume použil na splatenie úrokov z predchádzajúcej pôžičky z roku 2004, ktorú mal od zahraničného obchodného partnera, od ktorého si požičal 4.000.000 Sk za 36 %-ný úrok. Súd neuveril ani tvrdeniu navrhovateľa, že peniaze z predchádzajúcich pôžičiek použil na splatenie súkromných pôžičiek, ktoré mal od oboch obchodných spoločností TECHNOL s.r.o. a Technol development s.r.o., v ktorých mal personálne a majetkové prepojenie, čo sa snažil preukazovať v konaní sp. zn. 15C/18/2012 stavom v pokladni. O existencii pôžičky nevedela nič ani účtovníčka Ing. Z., ktorá síce nastúpila do firmy TECHNOL s.r.o. až od 1.2.2009, avšak o pôžičke, resp. v oboch obchodných spoločnostiach v sume niekoľko miliónov korún nemala vedomosť, nikto ju na toto neupozornil a takáto pôžička v spoločnosti nebola ani účtovaná. V tejto súvislosti, vzhľadom na to, že všetky vyššie uvádzané zmluvy o pôžičke boli navrhovateľom ako dlžníkom a odporcom ako veriteľom boli uzavreté v krátkom čase po sebe, nemožno nevidieť súvislosť a účel použitia peňazí z pôžičiek tak ako to tvrdil navrhovateľ na prvom pojednávaní v konaní sp. zn. 15C/18/2012 v konečnom dôsledku na svoje podnikateľské účely, pretože „vrátením“ financií

do obchodných spoločností, tieto mohli následne vykonávať úhrady a okrem iného i jemu samému ako živnostníkovi. Súd neuveril navrhovateľovi ani to, že nemal možnosť sa so zmluvou o pôžičke oboznámiť, poznať jej obsah a meniť ju. Bolo preukázané, že navrhovateľ uzavrel v priebehu roku 2008 s odporcom najmenej šesť zmlúv o pôžičke, odovzdal odporcovi do dispozície svoj občiansky preukaz, listy vlastníctva o jeho majetku, a to všetko pre účely prípravy zmlúv. Na pojednávaní nepoprel, že mal možnosť si zmluvu prezrieť, prípadne si vymieniť jej prečítanie, avšak nemal možnosť sa oboznámiť s dôsledkami zmluvy, pretože nie je právnik. Navrhovateľ bol však dlhoročným podnikateľom, mal skúsenosti z pôžičiek aj z minulých rokov a dokonca aj z minulého obdobia s odporcom, preto mal byť i on náležite opatrný pri podpise písomnej zmluvy o pôžičke s uvedením si všetkých dôsledkov. Navrhovateľ v skutočnosti dojednané podmienky zmluvy o pôžičke spočiatku bez výhrad akceptoval, keď až do februára 2009 v zmysle dohody s odporcom pravidelne mesačne platil úroky z pôžičky.

Vo veci navrhovateľ navrhol v priebehu konania vykonať dôkazy, znalecké dokazovanie, či veriteľ, teda odporca pri udeľovaní pôžičky postupoval s náležitou odbornou starostlivosťou, znalecké dokazovanie s cieľom zodpovedať, či je alebo nie je rozdiel vo veľkosti písma v posudzovanej zmluve významný svojím účinkom, navrhol vypočuť svedkov - dlžníkov odporcu k okolnostiam obvyklej praxi veriteľa pri podpise zmlúv o pôžičke, možnosti ovplyvnenia obsahu zmluvy, znalecké dokazovanie na skúmanie, či o požičaných peňažných prostriedkoch účtoval v jeho podnikateľskej činnosti ako samostatne zárobková osoba a či použil časť týchto prostriedkov na činnosť, ktorá súvisela s jeho podnikateľskou činnosťou, ďalej podaním z 31.10.2012 navrhol vykonať znalecké dokazovanie z odboru ekonómie a manažmentu, odvetvie účtovníctvo, daňovníctvo na okolnosť, aký príjem by musela mať súkromná osoba pri bráni pôžičky 16.000.000,- Sk, aký úrok bol na trhu obvyklý, aký by bol obvyklý spôsob zabezpečenia požičania takejto sumy, aká by bola obvyklá zmluvná pokuta, ďalej navrhol posúdiť jednotlivé ustanovenia zmluvy vo vzájomnej súvislosti. Súd v priebehu konania uviedol, že tieto dôkazy vykonávať nebude, pretože pre zistenie skutkových okolností rozhodujúcich pre rozhodnutie vo veci samej, nebolo ich vykonanie potrebné. Vykonanie znaleckého dokazovania na preukazovanie starostlivosti odporcu ako dlžníka pri preverovaní solventnosti navrhovateľa nie je podstatné, pretože predmetná pôžička mala byť zabezpečená jednak uznaním dlhu, ručiteľským vyhlásením a aj záložným právom k nehnuteľnostiam a pre platné uzavretie pôžičky nie je uvedené zisťovanie podstatné. K vypočutiu svedkov - ostatných dlžníkov odporcu k okolnostiam uzatvárania zmlúv, taktiež súd nepristúpil, pretože išlo by o svedkov, ktorí sú v dlžníckom vzťahu s odporcom, odporca vedie voči nim exekúcie a nie je možné predpokladať, že ich výpovede by boli pravdivé. S prihliadnutím na vyššie uvedené, keďže súd ustálil, že navrhovateľ v zmluvnom vzťahu s odporcom nevystupoval ako spotrebiteľ, bolo by bez významu zisťovať, či navrhovateľ účtoval pôžičku ako podnikateľ, resp. použil jej časť na podnikateľskú činnosť. Znalecké zisťovanie solventnosti dlžníka pri pôžičke 16.000.000,- Sk, obvyklých úrokov, zmluvných pokút a podobne je taktiež bezpredmetné vzhľadom na súdom ustálený dôvod neplatnosti časti zmluvy o pôžičke.

Odporca navrhol vo veci vykonať dokazovanie, a to výsluchom notárky JUDr. Výskokovej a Mgr. Martina Výskoka k okolnostiam uzavretia zmluvy. Keďže navrhovateľ ako účastník právneho úkonu nedal súhlas k vypočutiu týchto svedkov (vyjadrenie navrhovateľa z 19.10.2012) aj vzhľadom na tvrdený vzťah medzi svedkami a odporcom, súd nemohol uvedené výsluchy vykonať, pretože obaja svedkovia sú notármi a sú viazaní zákonom stanovenou povinnosťou mlčanlivosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené, súd návrhu v časti o vyslovenie neplatnosti zmluvy o pôžičke v časti dojednaného úroku pôžičky a zmluvnej pokuty podľa § 41 OZ považoval za absolútne neplatné a preto v tejto časti súd návrhu navrhovateľa ako dôvodnému vyhovel.

V ostatnej časti zmluva o pôžičke zo dňa 5.9. 2008 bola účastníkmi uzatvorená platne. Súd sa nestotožnil s tvrdením navrhovateľa, a síce, že všetky rozhodujúce dojednania uvedené v zmluve sú postihnuté vadou tak, že celá zmluva a nie len jej jednotlivé časti sú v rozpore so zákonom, z dôvodu, že svojím obsahom a účelom obchádzajú zákon, sú nezákonné a priečia sa dobrým mravom, pretože na základe zmluvy o pôžičke na základe slobodnej vôle oboch účastníkov, v zmysle ust. § 657 OZ prenechal odporca navrhovateľovi peniaze vo výške 4.000.000 Sk a navrhovateľ sa tieto zaviazal odporcovi vrátiť do 31.12. 2011, pričom išlo o podstatnú náležitosť zmluvy o pôžičke zo dňa 5.9. 2008. Súdom určená neplatnosť časti právneho úkonu - zmluvy o pôžičke, sa netýkala hlavného plnenia zmluvy - poskytnutia pôžičky.

O náhrade trov konania rozhodne súd do 30 dní po právoplatnosti tohto rozhodnutia v súlade s ust. § 151 ods. 3 O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia, cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Trenčíne, písomne, v dvoch rovnopisoch.

Podľa § 205 ods.1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (42 ods.3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie, alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.